

אריק שרון, קצין מודיעין

מאת: תא"ל (מיל) אפרים לפיד, לשעבר קצין מודיעין בכיר ודובר צה"ל

קורות חייו של אריאל שרון כאיש צבא, כשר ביטחון וכראש ממשלה נסקרו באופן מפורט בימים האחרונים, אחרי לכתו מאתנו. שנתיים בחייו, בשנים 1951-1952, בהיותו בן 23-24 היה רס"ן שרון קצין המודיעין של פיקוד צפון ופיקוד מרכז. הוא הגיע למודיעין משדות הקרב של מלחמת העצמאות בה מילא תפקיד מ"פ בחטיבת אלכסנדרוני ואחר כך בסיירת גולני.

ב-1951 נתמנה אריק, ללא כל הכשרה מודיעינית מוקדמת, לקצין המודיעין של פיקוד המרכז. הגדה המערבית סופחה לירדן, בישובים הערביים במרכז הארץ ובצפון התקיים ממשל צבאי. מסתננים מירדן חדרו לישראל כמעט מדי לילה למטרות גניבה ורצח. בתחילת יולי 1951 חובלה מסילת הברזל לירושלים ורכבת משא הורדה מן הפסים. מסתננים תקפו פועלים ליד עגור (הוא מושב עגור). הרמטכ"ל ידיו וראש אג"ם מקלף לחצו על בן-גוריון לאשר פעולת גמול נגד פליטים ביישוב וולג'ה ונגד כפריים במובלעת לטרון, לשם הובילו העקבות. קמ"ן פיקוד מרכז אריק שרון, ריכז את המודיעין לתקיפות הללו ותדרך אישית את מפעילי הסוכנים בממ"ן (מחלקת המודיעין עוד לפני שהיה אמ"ן) לגבי תכנית האסוף וסידורי הקשר עם הסוכנים. שרון המליץ להמעיט במארבים ולהרבות בסיוורים בין הכפרים כדי לאתר את האויב. בעקבות זאת היו פחות היתקלויות. כקמ"ן פיקוד מרכז הוא יזם הקמת יחידת סיור מודיעינית. עד שזו הוקמה, יזם שרון הפעלת חיילי חי"ר לפעולה מודיעינית כזאת. שלושה

חיילי גבעתי לבושים בכאפיות יצאו בליל 26-27 במרץ 1951 לכפר עזריה לתצפית על גדוד 8 הירדני, שהו שם 40 דקות, חזרו ודווחו בהצלחה. שרון יצא אישית עם קציני המודיעין בפיקוד לסיורי אוויר להכרת הגדה. ביולי 1952 נחתפו שני חיילי צה"ל והיו בשבי הירדנים. כעבור

המשך בעמוד 2

המרכז למורשת המודיעין - ההנהלה והחברים
מרכינים ראש על מותו של
אלוף אריאל שרון ז"ל
איש צבא ומדינה, מהאישים שניווטו ועיצבו את
הנתיב רב הסערות בו צעדה מדינתנו עד הלום.
יהי זכרו ברוך!
ד"ר צבי שטאובר, יו"ר

משולחן המנכ"ל תא"ל (מיל) דוד צור

לבני המשפחות והחברים,

ימים אלה עומדים בצל ירידתו הסופית מן הבמה של ראש הממשלה ושר הביטחון לשעבר אלוף אריאל שרון. למרות שמותו הגיע לאחר 8 שנים של שהייה בתרדמת, הצער היה רב משום התחושה הכללית שנסתלק מאיתנו מנהיג גדול, שהיה בעיקר איש המעשה. האיש שהיה שנוי במחלוקת במשך מרבית הקריירה שלו, זכה לעדנה בשלהי חייו בהיותו ראש ממשלה. נקודה מעניינת מבחינתנו היא היותו קמ"ן בפיקוד מרכז ובפיקוד צפון בתחילת שנות ה-50 (ראה מאמרו של אפרים לפיד להלן).

בזירה המדינית נמשכים המאמצים להביא הסכם מסגרת בין ישראל לפלסטינים, לא נמסר על פריצת דרך.

במל"מ סיכמנו את שנת העבודה 2013, אשר הייתה שנתו הראשונה של הוועד המנהל הנוכחי, ועמדה בסימן הגברת פעילות החברים במסגרת מועדון "הבצל" ומחוצה לו - "סינמה בלש", סרטי מודיעין ועוד. כמו כן, התמקדנו השנה בפעילות מורשת ענפה לציון 40 שנה למלחמת יום הכיפורים. בתוך כך, אציין את שלושת ימי העיון המרכזיים בנושא, הראשון עם 'צוות', ושני האחרים עם גורמי הקהילה. האחרון שבהם, כנס הדרג הנפרס באמ"ן, נעל את השנה בנושא זה (ראה מאמרו של גדעון מיטשניק להלן).

כמו כן, ראוי לציין את העלייה במספר התלמידים שביקרו במל"מ וכן מספר המבקרים המבוגרים שגדלו הודות לפעילות המתנדבים בפרויקט החוויה המודיעינית. יישר כח!

בסוף דצמבר הוצגה לוועד המנהל ואושרה, תוכנית העבודה לשנת 2014. במוקד התוכנית הטיפול בתשתיות האתר, הסובלות מבלאי גבוה. כן בכוונתנו להקים מכון לחקר המודיעין לצד מכון עמית. מכון זה ישים דגש על חקר המודיעין כמקצוע. נשקיע בהשגת תרומות לצרכים אלה, מעבר למקורות המימון הקיימים. גם השנה תהיה פעילות אינטנסיבית במסגרת מועדון "הבצל" כולל פעילות מחוץ למל"מ (סיוורים ואירוע לחברי המל"מ בצפון) ונמשיך בפרויקט סרטי המודיעין. פירוט נוסף לגבי תוכנית העבודה יובא בגיליון "מבט מל"מ" הבא.

מאחל לכולנו שנת עבודה פוריה והשגת היעדים!

בברכה, דודו צור

דבר העורכת

קוראים יקרים,

קצב האירועים וההתפתחויות הולך ונעשה מהיר יותר ויותר. לעתים נראה שכל הזמן העתיד כבר כאן. קצב האירועים מזמן לנו גם ציוני

דרך ונקודות מבט אל העבר.

מותו של אריק שרון היה ללא ספק אחת מנקודות אלה. זווית מיוחדת בחייו של שרון, מנקודת מבטנו שלנו, מביא אפרים לפיד - פרק קצר בראשית דרכו של שרון כקצין מודיעין צעיר בפיקוד צפון ובפיקוד מרכז. כבר אז בלטה מקוריותו של שרון והדגישה עד כמה הממד האישי האנושי היה ויהיה ציר עבודת המודיעין.

ב-31 בדצמבר 2013 נערך במל"מ כנס קמ"נים בדרג הנפרס לציון 40 שנה למלחמת יום הכיפורים. באירוע השתתפו קמ"נים בני דורות שונים, וגם בו נדונה מרכזיות הגורם האנושי ביצירת מודיעין בתנאים קשים והרי גורל כמו במלחמה ההיא. כמה מעיקרי הדברים מובאים להלן. במסגרת מפגשי "סינמה בלש" של המל"מ סיפק הסרט "ג'ק ריאן - גיוס הצללים", הזדמנות לשמוע את הרצאתו של המשנה לראש המוסד לשעבר, אילן מזרחי על הקשר בין קצב התמורות הכלליות - המדיניות, הטכנולוגיות, הכלכליות ועוד - לבין עבודת המודיעין והגורם האנושי שבמרכז.

התמונה הכוללת, על שלל אתגריה, הסביר מזרחי, משתנה ללא הרף, וכך גם האתגרים המודיעיניים והכלים העומדים לרשות מי שאמורים להתייבב מולם. רק הגורם האנושי נשאר כתמיד - מערך של תכונות אופי וכישרונות אישיים. מערך זה, על כל יחסיותו, נשאר ויישאר ציר המודיעין.

עוד באגרת דיווחים נוספים על רצף הפעילויות ובסופה, כרגיל צ'אפחות לכמה מרכיבי הגורם האנושי. שתהיה לנו שנת 2014 מלאת שמחה, עתירת צ'אפחות.

בברכה,
יוכי ארליך

המשך מעמוד 1

חודשיים, משסרבו הירדנים לשחררם, יזם שרון קמ"ן פיקוד צפון, פעולת גמול. הוא ניצל פגישה מתוכננת של ועדת שביתת הנשק בגשר שיח' חוסיין ודאג כי שני לגיונרים ייחטפו במהלך הפגישה. המסר עבד. כעבור שבועיים הוחלפו החטופים בשני חיילי צה"ל השבויים. החטיפה הייתה מבצעו האישי של קמ"ן הפיקוד אריאל שרון, כפי שנכתב ביומני צה"ל.

באחד הימים קיים שרון סיור אוויר בפייפר מעבר לגבול הסורי מעל קוניטרה ללא אישור הרמטכ"ל מקלף, דוגמה לתעוזה וליוזמה שלו כקצין מודיעין.

בשנתיים שהיה קצין מודיעין, גילה שרון מעורבות פעילה בכל תחומי המודיעין, השתתף בביטחון השוטף ובתרגילים. בסיום תפקידו ב-1952 היה מיועד להשתתף בקורס היוקרתי הבכיר למודיעין, שהתקיים אז בבה"ד 15 ברמלה. שרון העדיף לצאת ללימודים אקדמיים באוניברסיטה העברית, משם נשלח ב-1953 להקמת יחידה 101.

מהנעשה במל"מ

אמ"ן/חמ"ן בכנס מודיעין השדה על 40 שנה למלחמת יום הכיפורים

ב-31 בדצמבר 2013 נערך במל"מ כנס קמ"נים בדרג הנפרס לציון 40 שנה למודיעין במלחמת יום הכיפורים ובסימן 60 שנה לאמ"ן. הכנס התקיים בשיתוף פעולה בין אמ"ן לבין המל"מ, במעמד ראש אמ"ן אלוף אביב כוכבי וקמנ"ר תא"ל אלי בן מאיר, ונטלו בו חלק קמ"נים גדודיים, קמ"ני חטיבות, אוגדות ופיקוד. מחלקת מודיעין השדה בראשות אל"מ א', הובילה את האירוע.

בכנס בלט השילוב בין הדורות: הדוברים היו קמ"נים במלחמת יום הכיפורים לצד הקמ"נים בימינו. מנכ"ל המל"מ, תא"ל (מיל) דוד צור והקמנ"ר, תא"ל אלי בן מאיר, פתחו את האירוע בהדגשת ייחודיותו - ההתמקדות במודיעין השדה. צור ציין כי מודיעין השדה תרם את חלקו האיסופי לפני המלחמה, אך הדיווחים על השינויים בשטח לא נלקחו

בחשבון ע"י גורמי ההערכה. כן הדגיש את הרלוונטיות של יום העיון לתפישה הנוכחית של הלוחמ"מ (לוחמה מבוססת מודיעין - הזרמת מידע

מודיעיני איכותי, המצוי ברשות אמ"ן, לדרג הלוחם בשטח בזמן אמיתי). קמנ"ר בן מאיר הציג את "סעיף 40" בלקט שהפיצה מחלקת מחקר יממה לפני המלחמה. לאחר שהלקט פרט את הצעדים החריגים שנקטו בצבאות מצרים וסוריה, פסק המחקר כי "למרות זאת הסבירות למלחמה נמוכה".

יום העיון הורכב משני פאנלים, שהנחו תא"לים (במיל), אמנון סופרין קמ"ר הראשון לשעבר, ויובל חלמיש שהיה בעבר קמנ"ר. אחד המסרים המרכזיים בפאנל הראשון על המודיעין הקרבי במלחמה היה, שברמת החטיבות כל קמ"ן נאלץ לייצר לעצמו מודיעין באמצעות המשקפת האישית, תצפיות והאזנה לדיווחי כוחותינו ולא היה בידו מודיעין שהגיע ממקורות אחרים. המסר לקמ"נים בהווה היה שעליהם להיערך לאפשרות שמצב דומה יהיה גם במלחמה עתידית.

המשך בעמוד 3

המודיעין בפיקוד צפון

● אל"מ (מיל) חגי מן, שהיה קמ"ן פיקוד צפון במלחמה, התמקד בעיקר בשלבים שקדמו למלחמה. הוא הדגיש את הפערים בין מחלקת מחקר לבין מודיעין פצ"ן הן במידור לגבי אי הפצת מידע רב ערך (דוגמת התרעת המלך חוסיין, משמעות הגעת חט' 47 לחזית) והן בניתוח המידע וההערכה. הוא תיאר את המידע הרב שהצטבר ברמת הפיקוד על סימנים מעידים וצעדים חריגים שהסורים נוקטים ועל ההיערכות המקדימה בפצ"ן למרות שהמחקר העריך שלא מדובר בהכנות למתקפה ועל אף שננזף ע"י רמ"ח מחקר, אריה שלו.

● אל"מ (מיל) איתמר צ'יזיק, שהיה עוזר קמ"ן אוגדה 210 ברמת הגולן במלחמה, מחה על הקביעה כי "המודיעין נכשל באופן מוחלט" והדגיש כי הכשל היה בהערכת המודיעין. הוא תאר את החוויה שבגילוי הדיביזיה העיראקית בטווח קילומטרים בודדים באמצעות משקפת וציין כי בדרך זו נודע לאוגדה לראשונה כי כוחות עיראקיים נעים בדרך אליה.

● אל"מ (מיל) משה צוריק, שהיה קמ"ן חטיבה 188 במלחמה, סיפר על המודיעין שלא הגיע לרמת החטיבה מרמות ממונות, ובכלל זה מפות ועזרים נצורים שאסור היה לפתוח. "על כל זה כיפרנו במודיעין שאספנו בעצמנו תוך כדי לחימה". המסר המרכזי שלו היה שיש לוודא שהמודיעין שנאסף ברמות ממונות יגיע גם לרמת השטח.

● קמ"ן חטיבה 188 הנוכחי סיפר על המשקפת של צוריק שעדיין נמצאת במחסן מחלקת המודיעין ועל הקשר ההדוק שהוא מקיים עם צוריק על מנת ללמוד מניסיונו. כן סיפר על התרחבות והתפתחות מודיעין החטיבה ל"מערכת שלמה" הן מבחינת כוח האדם והן מבחינת מערכות מתקדמות, המיועדות להעביר את כל המידע הקיים במערכת לרמת השטח ולקבל מהשטח עדכונים והיזון חוזר. הוא הדגיש כי כיום נשברו החומות בין "אמ"ן הגדול" לבין מודיעין השדה.

קמ"ן פיקוד צפון בעבר ובהווה חגי מן ואל"מ משה (צילום: אמיר בוחבוט)

מפקד פיקוד צפון יצחק חופי (במרכז) עם הרמטכ"ל דוד אלעזר והקצונה הבכירה (צילום: "במחנה", דובר צה"ל)

ובחזית הדרום - אל"מ (מיל) אריה מורג, קמ"ן חטיבה 275 (בלוזה) סיפר על הדיווחים שהעביר לקמ"ן האוגדה בשבועיים לפני המלחמה, על צעדים חריגים מעבר לתעלה ועל המענה שקיבל: "כל האוגדות מעבירות אותם דיווחים אבל בפיקוד ובמטכ"ל אומרים שזה תרגיל". כן סיפר על הבוקר של המלחמה ועל ההתמודדות והפעילות תוך כדי מלחמה.

האיסוף הקרבי במלחמה

הפאנל השני על האיסוף הקרבי במלחמה כלל את אל"מ (מיל) לוי גבעון, מ"פ הסיור של חטיבה 179, שהתחילה את המלחמה בחזית הצפון מול הסורים וסיימה בצד השני של התעלה בדרום. לוי סיפר על חשיבות ההיכרות המוקדמת עם השטח ועל תרומתם של אנשי הסיור לקבלת ההחלטות של המפקדים ולמניעת הסתבכויות בשטח. תא"ל (מיל) אשר סדן, שתפס יוזמה ביום הראשון והציב תצפית על החרמונית, שסיפקה מידע חיוני לטיווה ארטילריה ועל תנועת הכוחות הסורים, סיפר על דיון סודי ורב חשיבות שהתקיים

המשך בעמוד 4

אירועים צפויים במל"מ*

- יום ששי 14 בפברואר 2014
טיול טבע, מורשת ופריחות באזור הכרמל.
מרצה: סלמאן אבו רוכון.
- יום ראשון 23 בפברואר 2014
השקת הספר "את אחי אני מבקש", מאת: יוסף מרזוק
- יום שני 24 בפברואר 2014
פרשיית מודיעין - שב"כ.
מרצה: אבי מושבי.
- יום רביעי 12 במרץ 2014
מי מאזין למי?
מרצים: חנן גפן ויאיר כהן.
- יום רביעי 2 באפריל 2014
האירוע השנתי של קרן ענבר.
האירוע יתקיים במוזיאון ארץ ישראל.
- יום רביעי 23 באפריל 2014
יום עיון בנושא השואה, ביקור ב'משואה'.

* התכנית אינה סופית, יש לעקוב אחר עדכונים במשרדי המל"מ ובאתר האינטרנט, www.intelligence.org.il

ההשתתפות רק על-פי הרשמה בדוא"ל או טלפונית מראש בטל: 03-5491306 החל משלושה שבועות לפני האירוע.

הכניסה לאירועים בהצגת תעודת חבר/ת עמותת המל"מ.

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

במטה האוגדה בנפח כשבוע לפני המלחמה בראשות שר הביטחון דיין, על "הדרכים לכיבוש... כוונת".

טנקים ברמת הגולן במלחמת יום הכיפורים

למידה והוא רלוונטי גם למודיעין השדה. להפקת הלקחים ממלחמת יום הכיפורים חשיבות רבה - "המשקפת ממלחמת יום הכיפורים" היא כלי מרכזי בעבודת הקמ"ן והיא מהווה גם משל למרכיב המודיעין שהשטח יכול לייצר לעצמו בלא להיות תלוי באחרים.

ובנושא "הדעה האחרת" - ראש אמ"ן הדגיש כי "אין כיום דבר כזה שמש"ק מודיעין בחטיבה או סמל מודיעין בגדוד רוצים להביע דעה אחרת ולא יכולים להגיע גם אל ראש אמ"ן". הוא סיפר על אירוע, שהתרחש לאחרונה בביקור באחת היחידות, במהלכו קבל תמונת מודיעין שונה ממסמך שקיבל מהמחקר. הוא זימן את כלל הגורמים לדיון בו כל אחד פרס עמדתו.

במבואה לאולם במל"מ הוצגה תערוכה על מודיעין השדה במלחמת יום הכיפורים, שהוכנה במיוחד ע"י רע"ן ההיסטוריה והמורשת לשעבר בחמ"ן. המשתתפים קבלו את הגיליון האחרון של ביטאון המל"מ "מבט מל"מ", שעסק במודיעין במלחמת יום הכיפורים וכן אשגור מורשת מיוחד, שכלל בין השאר עדויות קמ"נים חטיבתיים מהמלחמה ואת עיקרי דו"ח וועדת אגרנט על המודיעין הקרבי. את האירוע הנחה סא"ל גדעון מיטשניק, לשעבר רע"ן היסטוריה ומורשת בחמ"ן, שאמר לקראת סיום כי סיפור המודיעין במלחמת יום הכיפורים הינו פאזל מורכב; הכשלים המודיעיניים היו לא רק בכישלון ההערכה אלא במספר רב של תחומים, כולל גם במודיעין השדה. לכן, התייחסו גם וועדת אגרנט וגם וועדת בדיקה פנימית. זאת ועוד, לצד הכישלונות היו גם הישגים ויכולות מרשימות, שתרמו לכך שבסופו של דבר ניצחנו במלחמה. סא"ל בדימוס מרדכי גיחון, ממיסדי וותיקי חיל המודיעין נטל חלק בארוע, כאות לכך שהחיל לא לחלוטין התנתק משורשיו, והתקבל בחום ע"י ראש אמ"ן.

סא"ל גדעון מיטשניק

על המודיעין בימינו
 רמ"ח מוד"ש, אל"מ א', הציב בפני הקמ"נים בהווה אתגר ורף שונה. לדבריו: "עליכם להיערך למצב בו כל המערכות תיפולנה ועליכם יהיה להמשיך לספק מודיעין בשיטות של פעם, כולל הכנת עזרים בשיטות הישנות".
 רמ"ח איסוף קרבי, אל"מ ט', הציג את התפתחות חיל האיסוף הקרבי ואת המגמה להדק את הממשקים בין המודיעין לבין האיסוף הקרבי כדי לשפר התוצאה והתוצרים.

ראש אמ"ן כוכבי: המשקפת של יום הכיפורים היא משל למודיעין שהשטח מייצר לעצמו ללא תלות בגורמים אחרים

ראש אמ"ן אלוף אביב כוכבי הדגיש, בסיכום היום, כי האירוע אינו אירוע נוסטלגיה אלא "אירוע למידה". הוא ציין כי גם הלוחמ"מ הוא תוצר של

ראש אמ"ן, אלוף אביב כוכבי

קמ"ר, תא"ל אלי בן מאיר

אילן מזרחי על שלושת הנדבכים המעצבים את המודיעין בימינו - הערכת המצב המשתנה, התפתחות האמצעים הטכנולוגיים והגורם האנושי

הסרט מגולל את סיפורו של ג'ק ריאן סוכן ה-סי.איי.איי המתמודד עם תוכנית לבצע פיגוע טרור - מזימה רוסית שמטרתה למוטט את כלכלת ארצות הברית.

המודיעין נותר יותר מבעבר כלי מרכזי ורב עוצמה בביטחון הלאומי

אילן מזרחי שהיה המשנה לראש המוסד, בעבר ראש ה'צומת' ועמד בראש המועצה לביטחון לאומי, פתח את האירוע בהרצאה על ההקשרים העולים מן הסרט הרלוונטיים לעשייה המודיעינית בימינו אלה. הוא ציין, כי בסרט יש אלמנטים המשקפים את השינויים הגלובליים, המציבים אתגרים חדשים למודיעין אשר נותר יותר מבעבר כלי מרכזי ורב **המשך בעמוד 5**

המל"מ קיים אירוע נוסף במסגרת "סינמה בלש" בהקרנה של הסרט, "ג'ק ריאן - גיוס הצללים", המבוסס על ספרו של תום קלנטי בעיבודו ובבימויו של הבריטי קנת' בראנה.

אילן מזרחי

האירוע התקיים בקולנוע רב חן שבעת הכוכבים הרצליה ביום שני 6 בינואר 2014 בהשתתפות חברי עמותת המל"מ וחברי 'אגמון' ו'שובל'.

CONTACT US
 שלחו משוב ותגובות למערכת

תהליך גיבוש ההערכה רצוף הטיית. כתוצאה מכך, יוכל המודיעין לכל היותר לספק הערכה שעיקרה הצגה של תרחישים אפשריים. כיום, בשונה מהעבר נדרש המודיעין לעסוק לא רק באיסוף אלא יותר ויותר בסיכול. זהו אתגר מורכב ביותר, הדורש מודיעין מהיר ומדויק, שת"פ עמוק ומהיר עם זרועות אחרות צבאיות, מבצעיות ואזרחיות, שילוב טכנולוגיות מתקדמות עם כוח אדם מוכשר, מעולה ויצירתי - לכל הדעות מצרך משולב מאד נדיר בשעה שהיריב הוא זרז ומתוחכם וכפי שהתבטא ראש אמ"ן הקודם אלוף עמוס ידלין: "הרעים כיום רעים יותר".

על המודיעין וההתפתחויות הטכנולוגיות

הנדבך השני המשפיע על המודיעין הוא הטכנולוגיה. ההתקדמות בתחום זה מדהימה. בימינו, אלה המחזיקים באמצעים טכנולוגיים מתקדמים, עלולים/ עשויים ל"לכוד" את היריב (יחיד, קבוצה ואף מדינה) 24 שעות ביממה, ביבשה בים ובאוויר. המודיעין נדרש לטכנולוגיות מתקדמות ללא הרף אך נדרש גם לכוח אדם מעולה, לא רק בהפעלת הטכנולוגיה אלא גם בהבנת היבול והפיכתו במהירות למודיעין מבצע. המודיעין זקוק גם להשקעות ענק. המוח האנושי, גם המעולה ביותר, אינו מסוגל להתמודד מול הכמויות, המהירות, סימולטניות האירועים והקשר ביניהם. זוהי מורכבות יוצאת דופן המביאה לתלות בטכנולוגיה. הבעיה היא, שבתקופה שבה קיימות שקיפות גלובליות, תפוצת מדיה, עלולות הטכנולוגיות הללו להגיע לידיהם של "הרעים", אם לא הגיעו לידיהם כבר עתה.

הגורם האנושי: ליחיד עוצמה אדירה בחיבור לטכנולוגיה שבהישג יד וכמבצע פיגוע קונבנציונאלי ובעיית לחשיפה

הנדבך השלישי הוא הגורם האנושי. מדובר במרכיב שהיה מרכזי בעבר, הוא עודנו כזה בימינו וכך יהיה גם בעתיד. זאת, משום שליחיד, אף אם אינו חבר בארגון, עוצמה אדירה בחיבורו לטכנולוגיה הרסנית שבהישג יד (סייבר) או כמבצע פיגוע קונבנציונאלי ובעיית מאד לחשיפה. בהקשר האנושי, מעניינת אותנו במיוחד עבודת היומינט, אותו מאבק בין שניים: מרכזיות תחושת השליחות, מחד גיסא זו שנובעת מפטריוטיות ומושפעת מטרואומה לאומית, ומאידך גיסא מול האחר, שתחושת השליחות שלו נובעת מנקמות ושנאה יוקדת, הפוגמת בשיקול דעת. בסופו של דבר היומינט הוא משחק או מאבק של אישיות מול אישיות, מהבנה שלכל אחד נקודה או נקודות תורפה שעל איש המודיעין לגלותה, לאתר את הסדק או קצה החוט, למשכו ולמקסמו הן לצרכי איסוף והן לסיכול.

חולשות אנוש בסיסיות נותרו בעינן כפי שהיו מקדמת ההיסטוריה ועליהן מתבסס ויתבסס היומינט - "יוהרה, נשים וודקה", אומר הדובר בסרט, הן חולשות שנושאייהן משלמים מחיר, לעיתים כבד. מנגד, גיבור הסרט משקף בקיצוניות המתבקשת מסרט הוליוודי, את התכונות הדרושות לאיש מודיעין: עוצמה אישית, חדות שכל, יצירתיות, יוזמה, פטריוטיות ומוטיבציה גבוהה.

עוצמה של הביטחון הלאומי. שלושה נדבכים משפיעים מאד על המודיעין: תמונת המצב המעוצבת על ידי תהליכים ומגמות בעולם ובאזורים השונים; התפתחות האמצעים הטכנולוגיים; והגורם האנושי. בעוד ששני הנדבכים הראשונים משתנים במהירות, הרי שמאפייני הגורם האנושי (חולשות אנוש), נותרו באופן מהותי כפי שהיו מקדמת דנא.

מאפייני תמונת המצב בימינו כוללים: איומים בלתי קונבנציונליים שעוצמתם גוברת, הטרור, אסונות טבע, משברים פינאנסים ואיומים על יציבותן של מערכות כלכליות, מהפכת המידע, חזרתם של קונפליקטים בין-מעצמתיים ליחסים הבינלאומיים ועוד. אלה, הביאו לשינוי מהותי לגבי ההבנה מהי תפישת הביטחון הלאומי - מתפישת צרה המושתתת על איומים צבאיים, ביטחוניים ופוליטיים לתפישת רחבה יותר של מרכיבי הביטחון הלאומי, תפישת הלוקחת בחשבון סיכונים הקשורים לחברה, לסביבה, לארגוניה, לכלכלה ולתחום הפינאנסי. הקצב המהיר של ההתרחשויות והאירועים, הקישוריות ביניהם, הררי המידע - הם רק חלק מהאילוצים המעצימים את אי הוודאות. הם מאתגרים את עבודת המודיעין ומחייבים תגובות מהירות ומידיות עוד יותר מבעבר.

המודיעין נדרש "להרים דגל" מול אתגרים המקופלים ב"עוצמה הרכה" של היריב

האיום המוצג בסרט של קלנסי משקף איום אסטרטגי, כלכלי ופינאנסי, איום המתקשר למושג של "עוצמה רכה" (למשל בימינו: סין בפעילותה במערכת הבינלאומית ורוסיה המשתמשת בנשק האנרגיה מול אוקראינה ואירופה). האיום עלול להיות גלוי ובוטא, אך גם סמוי וחמקני. המודיעין נדרש להתמודד בכליו אל מול איום זה - "להרים דגל". איום זה מציב אתגר מורכב למודיעין הנדרש לחשוף, להתריע ולהתמודד עם שאלות כמו: כיצד מתמודדים עם הפעלת "עוצמה רכה"? מהם יעדי האיסוף מולה? מהי ההתרעה המודיעינית? איזו מומחיות נדרשת מאנשי המקצוע? האם ניתן לקיים שיתוף פעולה עם גורמים מהספקטור האזרחי המתמחים בנושא ובאופן מהיר וקל? האם הטיפול באתגרים אזוריים, כלכליים וסביבתיים יאפשר לאנשי המבצעים להמשיך לפעול באותה רמה של אדרנלין ומחויבות כפי שהם מתמודדים כיום מול יעדים צבאיים, גרעיניים או מול טרוריסטיים? האם המוטיבציה הנדרשת להם זהה?

קברניטים ודעת קהל דורשים יותר מבעבר תשובות מן המודיעין לשאלה "מה יהיה", ולא רק בנושאי צבא, טרור ומדיניות, אלא גם מפני אפשרות של אסון פינאנסי או פגעי טבע. במקום שבו אין בידי המודיעין איסוף מעולה ובהיעדר מוכנות מודיעינית, נאלץ המודיעין לייצר הערכה. מעצם טבעו

על מודיעין וטכנולוגיה (אתר וואלה, צילום: דרור עינב)

59 שנים להעלאת קדושי קהיר לגרדום

סא"ל שמואל עזר ז"ל

סא"ל ד"ר משה מרוזק ז"ל

בבית הקברות הצבאי בהר הרצל ירושלים התקיימה ביום רביעי 7 בינואר 2014, האזכרה השנתית לסא"ל ד"ר משה מרוזק ולסא"ל שמואל עזר שהועלו לגרדום בקהיר בח' בשבט תשט"ו, לפני 59 שנים. באזכרה נכחו בני המשפחות, חברים וקרובים, נציגי צה"ל וכ-250 בני נוער מבתי ספר תיכוניים, ממכינות וממדרשות. כל הצעירים שמעו בשבועות האחרונים הרצאות על 'העסק הביש' ועל קרבנותיו מפי ראש הקרן להנצחת קדושי קהיר, סא"ל (מיל') פרופ' נחם אילן. בתום הטקס הרשמי שוחחו הצעירים במשך יותר משעה עם בני המשפחות, עם חברי הנופלים ועם ידידי המשפחות כדי ללבן היבטים שונים של הפרשה, של משמעויותיה ושל לקחיה.

ברציפות, יום עיון לתלמידי מגמת המזרח התיכון בבית הספר הריאלי בחיפה, ובו הרצו ניצב ורב גונדר (גימ') לוי שאול על 'החברות בתנועת הנוער הציונית במצרים כחוויה מעצבת לחיים', וד"ר יוסף מרוזק על 'בכוח הנחישות: המאבק לנטיעת החורש לזכר קדושי קהיר ולהעלאת הארונות של שמואל עזר ושל משה מרוזק'.

הקרן להנצחת קדושי קהיר העניקה ביום ראשון, 29 בדצמבר 2013, שלוש מלגות: לגב' טלי שקד על מחקרה "מאיר באפילה": רישומיו של מאיר זפרן בעקבות 'העסק הביש', לגב' חיה ברסטיקר, על מחקרה 'הזיכרון שניסו להשכיח' - סיפורה של חורשת קדושי קהיר, ולעדת 'הצופים הדתיים' על ערכת הדרכה שפיתחו להטמעת פעילות על 'קדושי קהיר'. במסגרת ההיערכות לאזכרה השנתית קיימה הקרן, זו השנה השלישית

סא"ל (מיל') פרופ' נחם אילן

אירוע ההתרמה השנתי בתיאטרון 'הקאמרי'

בתיאטרון 'הקאמרי' בתל אביב התקיים ביום שני 30 בדצמבר 2013 אירוע ההתרמה השנתי של המל"מ. את האולם מילאו, חוג ידידי העמותה, החברה וחיללים וקצינים רבים המשרתים באמ"ח/מ"ן אשר הכרטיסים עבורם נתרמו ע"י ידידי העמותה. האירוע עצמו התקיים בחסות קרן מרק ריץ' המנהלת ע"י אבנר אזולאי. כל הכנסות הערב יוקדשו לטובת פרויקטים חינוכיים המתקיימים במל"מ. במהלך האירוע התקיימה ההצגה "שיגעון באופרה".

ראשות אמ"ן מארחת את בכירי אמ"ן לדורותיהם

לאחרונה התקיים בגלילות אירוע ייחודי במסגרתו אירח ראש אמ"ן אלוף אביב כוכבי והסגל הבכיר שלו, את בכירי אמ"ן לדורותיהם: ראשי אמ"ן, קמנ"רים, רח"טי מחקר ומפקדי יחידות בכירים.

במפגש שיתפו בכירי אמ"ן הנוכחיים, בהם הקמנ"ר, מפקדי יחידות, הרח"טים ואחרים, את הוותיקים בעדכונים על מאפייני הפעילות היום, וכן הציגו את תמונת המצב. יש לציין כי הייתה נוכחות מרשימה של הוותיקים, אשר הגדירו את המפגש כמעניין ומרשים, גילו עניין רב ואף הרבו לשאול שאלות.

60 שנה לאמ"ן

ממסמכי ההקמה של אמ"ן, דצמבר 1953

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

מד"ן ים מציין 40 שנה למלחמת יום הכיפורים

אלוף בנימין תלם ז"ל, מפקד חיל הים במלחמה

חלק גדול מהדיון עסק ביכולתו של המודיעין הימי להשפיע על המחקר באמ"ן ועל הקברניטים בעיקר בסוגיה של ההתרעה המודיעינית. מספר דוברים הצרו על כך שהערכתם בדבר המלחמה הצפויה, לאור

ב-19 בדצמבר 2013, נערך באולם מלווי השיירות בבית הפלמ"ח, כנס של מד"ן ים בנושא מודיעין חיל הים לקראת ובעת מלחמת יום הכיפורים. השתתפו כ-30 מאנשי מחלקת המודיעין של חיל הים במלחמת יום הכיפורים ומעט לאחריה, וכן כ-200 אנשי מודיעין חיל הים במספן המודיעין ובבסיס החיל, מאלה המשרתים היום.

את הכנס פתחה רמ"ח המחקר אל"מ ענת, שהסבירה את חשיבות המפגש ואת הצורך של בני הדור הנוכחי בהבנת האירועים והפעילות במודיעין זרוע הים לפני ובעת מלחמת יום הכיפורים. בהרצאת פתיחה ארוכה ומלומדת סקר אל"מ (מיל) שלמה גואטה את השתלשלות העניינים, כולל סקירה מקפת של המקורות ושל הדיווחים שהוציאה מחלקת המודיעין בחיל הים בפיקודו של אל"מ אברהם (רמי) לונץ שהלך לעולמו השנה.

לאחר ההרצאה התקיים פאנל בהשתתפות קציני המחלקה מאותה עת בהנחיתו של שלמה גואטה. הקצינים, בהם סא"ל גיל שפירא, אל"מ שלמה קוטיק, אל"מ יוסי שניר, סא"ל מאיר תולדנו, סא"ל רבקה כץ וסא"ל אוריאל מרץ, סקרו כל אחד את תחומו ואת לקחיו. אלה כללו את פעילות ההאזנה והאלינט, מחקר כתיבה והטמעת תו"ל ציי ערב, מחקר ציי האויב, המחקר הטכנולוגי של טילי האויב ומערכתיו האלקטרוניות ועוד.

שחיקת הסימנים המעידים, לא הצליחה לפרוץ את התנגדות אמ"ן. את האירוע סיכם תא"ל יורם (לונגו) לקס רמד"ן, שעמד על חשיבותה של שמירת הנחלת ועל הקשר והעברת הלקחים בין הדורות. תא"ל לקס תאר גם את חשיבותו של הקשר בין מד"ן ומורשתו לכלל אמ"ן וציין, כי היוזמה לאירוע עלתה מהבקשה לצרף את מד"ן לתיאור המקיף של מורשת אמ"ן, הנכתבת בימים אלה ביוזמת ראש אמ"ן על ידי תא"ל (מיל) ד"ר דני אשר שנכח וסיכם בכתובים את המפגש.

תא"ל (מיל) ד"ר דני אשר ואל"מ (מיל) שלמה גואטה

פרס ראש אמ"ן לחשיבה יוצרת ע"ש עוזי יאירי - ביטוי והוקרה לעבודות ראויות

עם טראומת מלחמת יום הכיפורים. ראש אמ"ן דאז, אלוף (בדימ') שלמה גזית, העיד שיזם את מפעל הפרס ב-1974 לנוכח העובדה שעבודות רבות שהוגשו לפרס ביטחון ישראל לא זכו והייתה תחושה שיש לתת להן ביטוי והוקרה. לאחר שעוזי יאירי ז"ל נהרג בקרב נגד המחבלים שהשתלטו על מלון סבוי בתל-אביב במרץ 1975, נקרא המפעל על שמו. יו"ר חבר השופטים השנה היה אלוף (מיל) דני רוטשילד. גדעון מיטשניק

טקס חלוקת פרס ראמ"ן לחשיבה יוצרת ע"ש אל"מ עוזי יאירי ז"ל התקיים לאחרונה במוזיאון ארץ ישראל ברמת אביב. השנה ציין הפרויקט 39 שנים לקיומו. לרגל האירוע יצא לאור וחולק אשגור מורשת לזכרו של עוזי ז"ל, אשר תיאר גם את אופן ההתנעה של הפרויקט בתקופה שאמ"ן צריך להתמודד

עוזי יאירי ז"ל

קול קורא

להגשת ניירות לכנס השנתי של
ההיסטוריה של המודיעין
שייערך בגרמניה, ב-2-5 במאי 2014.

פרטים באתר:

<http://maxlindemann.de/iiha>

מלים בחקי מאת: אפרים לפיד

ככ"א בטבת (השנה חל ב-24 בדצמבר), יום הולדתו של אליעזר בן יהודה, קיימו השנה לראשונה את יום הלשון העברית. בהקשר המודיעיני נציין את המלים החדשות:

אסלמה - מונח שהומצא באמ"ן לתאור תהליך האסלאמיזציה בעולם הערבי.

אקשוב (על משקל תקשוב) - המילה העברית לסייבר שהומצאה על ידי צה"ל.

דל"ג - ראשי תיבות של דה-לגיטימציה, נושא הנמצא בשנים האחרונות על סדר היום הביטחוני השוטף.

ברך יהודה בשם כולם. את הערב הנעים הזמר צחי לוי, המוכר לכולם על משחקו המעולה בסרט "בית לחם".

■ **ערב לגמלאי אנף האבטחה** - ביום רביעי 18 בדצמבר 2013 התקיים ערב לגמלאי האנף ובני ובנות זוגם בהשתתפות גמלאי האנף לדורותיו. הנוכחים נהנו מארוחת ערב חגיגית, סקירה והערכת מצב של ראש האנף והרצאתו המהנה של השופט שלי טימן.

■ **האירוע השנתי של העמותה לאבטחת אישים** - ביום חמישי 2 בינואר 2014 קיימה היחידה את האירוע השנתי במל"מ. השתתפו באירוע למעלה מ-100 יוצאי היחידה, כולל ראשיה בעבר ונכחו גם אנשי מטה היחידה הנוכחי. המפגש החברתי כלל את הרצאתו של אודי סגל שהציג את נושא הספין התקשורתי.

יהודה ב'

עמותת 'שובל'

■ **חג החנוכה** - היחידות המרחביות חגגו את החג בצוותא עם הגמלאים. עמיתי 'שובל' הפגינו נוכחות מלאה בכל האירועים. הערב כלל הדלקת נרות, כיבוד, סקירת מצב של ראשי היחידות והופעתם של צביקה פיק, אריק סיני ורמי קליינשטיין.

■ **אירוע פרידה מפורשים** - ביום חמישי 26 בדצמבר 2013 התקיים אירוע פרידה מעובדים שיצאו לגמלאות במהלך שנת העבודה 2013. לצד הפורשים ובני משפחותיהם השתתפו באירוע ראש השירות ומנהליהם הישירים. מנכ"ל עמותת שובל וראש השירות ברכו את הפורשים ונציגים

עמותת בוגרי 8200 ממשיכה לשלב מורשת העבר עם פני העתיד

לאומי, שהתמקד בסוגיות ביטחון ופרופ' עוזי ארד ראש המל"ל בעבר, שסקר את התהליכים העוברים על המזרח התיכון. הנחה - פרופ' מרטין קרמר, נשיא המרכז האקדמי שלם. קרן "תקווה" מציעה תוכנית דעת המשלבות חוויה לימודית מרתקת ומיעודת למנהיגים ולסטודנטים מצטיינים המתעניינים בלימודי פוליטיקה, כלכלה, ביטחון, אסטרטגיה ורוח העם היהודי.

■ **מורשת 'מסרגה'** - ספר מורשת העוסק בפעילות אנשי היחידה מול מעורבות ה"דוב הסובייטי" במזרח התיכון קורם עור וגידים. מרכז את עריכת הספר אל"מ (מיל) פסח מלובני.

■ **מעורבות חברתית** - לקראת שנת 2014 בחרה העמותה להקדיש מאמץ בגיבוש תוכנית שתעודד ותקדם יזמות ועשייה חברתית בישראל. את התוכנית מובילים בוגרי היחידה, נטלי קטייב, אוריה לין וגיא קצוביץ'. התוכנית תתמקד בנושאים הבאים:-

● חשיפת פרויקטים של יזמים חברתיים בוגרי היחידה בפורום הבוגרים.

● גיוס מתנדבים מקרב בוגרי היחידה שישוּבּוּ בפרויקטים אלה

● בדיקת האפשרות לליווי של יעוץ משפטי ראשוני לפרויקט.

לפרטים נוספים על הפרויקטים נא לפנות אל:

8200.social@gmail.com

שוניה פכט

■ **"מפקדים מספרים"** - ועדת התוכן של העמותה מזמינה את בוגרי היחידה לערב מורשת, השלישי בסדרה, שיערך במל"מ ביום חמישי 6 בפברואר 2014 החל מהשעה 18:30. בערב יציגו שני מפקדי היחידה בעבר - תא"ל (מיל) אלי בר ותא"ל (מיל) חנן גפן את תפישותיהם הפיקודיות, את האתגרים שעמדו בפניהם, ואת הדילמות והמענה להן. ינחה - אל"מ (מיל) נעם שפירא.

■ **ההתרעה לפני 40 שנה בפרספקטיבה של ימינו** - בראשית מרץ 2014 יערך מפגש של חברי עמותה עם הקצונה המובילה של היחידה במטרה ללבן סוגיות הקשורות בשאלת ההתרעה לפני 40 שנה בפרספקטיבה של ימינו, תוך דגש על דוגמאות עבר ורב שיח מקצועי בנושא.

■ **ענף מקצועות** בבה"ד 15 מתארגן לקיום מפגש מורשת של יוצאי היחידה לדורותיהם. מרכז את הצוות המכין סא"ל (מיל) דורון סקל.

■ **עמותת הבוגרים דנה בסוגיות אסטרטגיות** - ב-27 בדצמבר 2013 קיימו בוגרי העמותה במרכז וואהל סמינר משותף עם קרן 'תקווה' בנושא עתידה של מדינת ישראל. הסמינר עסק באסטרטגיה הכוללת הדרושה להובלת המדינה. נשאו דברים יו"ר העמותה, מר סלי מרדור, יוצא היחידה שהעשיר את הפורום בנושאי יחסי חוץ, אלוף (מיל) עמוס ידלין ראש המכון למחקרי ביטחון

נחום אדמוני

של המחזור השני. האירוע המרגש התקיים במרכז וייל בכפר שמריהו, ונכחו בו חברי אגמון, נציגי עמותת טבקה והבוגרים ובני/נות זוגם. נשאו דברים נשיא אגמון וראש המוסד לשעבר נחום אדמוני, יו"ר טבקה צביקה קנור וראש הפרויקט מטעם אגמון ישראל ל. הפרויקט קבל מהגיונת תרומה של 75,000 דולר, בסיועו של אורי לוברני, למשך שלוש השנים הקרובות. **המשך בעמוד 9**

עמותת 'אגמון'

■ **סיום מחזור א' של תכנית 'קיע' ותרומת הגיונת לפרויקט:** מחזור ראשון של פרויקט טיפוח מנהיגות צעירה בקהילה האתיופית הסתיים ב-23 בדצמבר 2013. הפרויקט התקיים בשיתוף פעולה בין אגמון לעמותת 'טבקה'. כ-20 מחברי אגמון חנכו וליוו 10 עמיתים יוצאי אתיופיה במשך כשנה, במטרה לסייע להם להתמודד עם אתגרי החברה הישראלית. במהלך החודשיים הקרובים יסתיים שלב המיון

את השינוי שחל באווירה בארץ לאחר המלחמה, אווירה שנעשתה פתוחה יותר וביקורתית יותר, עובדה המטילה מעמסה כבדה יותר ומאתגרת יותר על המערכת המשפטית.

■ **איתור מלווה לטיול למרוקו (מועד שני):** 'אגמון' מבקשת לאתר מלווה לקבוצה שנייה האמורה לצאת לטיול במרוקו ב-4 ביוני 2014. המלווה יישא ב-50% מעלות הטיול. חברים מתאימים מוזמנים להגיש מועמדות למנכ"ל אגמון לא יאוחר מ-23 בינואר 2013. התנאים הנדרשים: א. ניסיון קודם בליווי קבוצות (הסמכה פורמאלית מהווה יתרון); ב. התנדבות בפעילויות אגמון בשנתיים האחרונות.

הבהרה - "המלווה" מטעם אגמון - הוא רק ליווי "חברתי" ואין עליו כל אחריות באשר להתנהלות הטיול.

■ **הקרנת הסרט הדוקומנטרי "ילדי היטלר":** ביום רביעי 22 בינואר 2014 יוקרן במל"מ הסרט הדוקומנטרי "ילדי היטלר", העוסק בילדיהם של ראשי המשטר הנאצי בגרמניה וכיצד הם מתמודדים עם עברם כיום. בתום ההקרנה תהיה פגישה עם הבמאי חנוך זאבי. ניתן להירשם במשרד אגמון.

■ **מוסיקה קלאסית בראי עכשווי, האזנה וניתוח:** מפגש מוזיקלי מרתק יתקיים ב-26 בינואר 2014 במרכז וייל בכפר שמריהו. במפגש ישוחח המוזיקאי שלומי קינן על המוסיקה העכשווית וההשפעות של המוסיקה הקלאסית הקלה עליה, וייתן הדגמות. נותרו מקומות - ניתן להירשם במשרד אגמון.

■ **קפה אגמון:** שינוי מועד - המפגש עם חברנו ירי על נסיעותיו בעולם על אופנוע הוקדם ויתקיים במקום הקבוע ב-10 בפברואר 2014. ההרשמה נפתחה ב-12 בינואר. ניתן להירשם במשרד אגמון.

■ **אירוע לבני/בנות מצווה ולמתגיסיים:** הורים לילדים שיגיעו לגיל בר/בת מצווה השנה, או שבניהם או בנותיהם עומדים להתגיסי השנה - מתבקשים לרשום את ילדיהם (שם ותאריך לידה) במשרד אגמון עד 15 בפברואר לאירוע שיתקיים בקרוב לכבודם.

נעם שפירא

■ **טיולים לבאר שבע:** כ-160 מחברי אגמון סיירו בעיר באר שבע, ביקרו באתריה החדשים והעתיקים בליווי המדריך יואב אבניאון. החברים נפגשו בעיריית באר שבע עם נציגי העירייה, שהציגו את התכניות לחידוש פני העיר. לרבים מאד מהחברים הייתה זו חוויה מרגשת לראות את העיר המחדשת את עצמה,

זאת לצד ההיסטוריה

הארוכה שלה. אירוע מרגש היה בקבוצה שביקרה ברחוב שנקרא על שם שמחה קוריקמן ז"ל. הוא היה אביהם של שני גמלאי אגמון, שנהרג ערב "מבצע קדש" ממוקש. שמחה קוריקמן פעל רבות

באזור הדרום כדי לאתר מים לישובי הנגב ערב הקמת המדינה ובשנותיה הראשונות. בתו סיפרה על אביה ופועלו וריגשה את כל משתתפי הטיול.

■ **פעילות התנדבותית עם בני נוער באופקים:** לאחרונה התארגנה קבוצת מתנדבים שנענתה ליוזמת אגמון ביחד עם מרכז השלטון המקומי וקיבלה על עצמה לסייע לבני נוער מהעיר אופקים (תלמידי כיתות יא-יב), לקראת גיוסם לצה"ל, לשפר את הדימוי העצמי שלהם, לחזק את שורשי הישראליות והציונות, ולסייע להם בלימודיהם. המתנדבים יפגשו עם בני הנוער בקביעות במהלך החודשים הקרובים וישמשו עבורם מקור לידע ולהזדהות.

■ **הרצאת השופט אליקים רובינשטיין בנושא משפט וביטחון:** מפגש יום ששי המסורתי של חברי אגמון ארח ב-20 בדצמבר 2013 את שופט ביהמ"ש העליון אליקים רובינשטיין. השופט סקר בהרצאתו את התמודדות מערכת המשפט עם דילמות שבפניהם ניצבה מול גורמי הביטחון מאז קום המדינה ועד ימינו, ובעיקר מאז מלחמת יום הכיפורים. הוא הדגיש

תמונות בתערוכה אוצר: א. אבנר

מיני תערוכה במל"מ: על הספינה 'אגוז', חיים צרפתי ז"ל ועולם התקשורת באותה תקופה

במסגרת ערב שערך 'אגמון' במל"מ, לציון יום השנה לטביעתה של ספינת המעפילים 'אגוז', ולזכר מפקד הספינה ואלחוטן המוסד חיים צרפתי ז"ל, הוצגה במבואה של המרכז למורשת המודיעין מיני תערוכה המאפשרת הצצה לעולם התקשורת והטכנולוגיה של אותה תקופה - מפתחות ומשדרי מורס, קודים וצפנים מקוריים מאניית רכש - 1949, אוזניות וגבישי שידור,

אנטנות חוט ועוד. בין הפריטים שהוצגו - דף מתוך יומן התקשורת שנוהלה עם הספינה בליל הטביעה. התערוכה עוררה עניין רב בקרב המשתתפים הרבים שעמדו ושאלו שאלות רבות, ולא הסתירו את דמעותיהם. התערוכה הועברה למטה המוסד ותוצג שם/

"שמירת סוד" - קריקטורה שצייר פרי רוזנפלד ז"ל, בשנות החמישים של המאה הקודמת, והקדיש לחיל המודיעין

רוזנפלד היה אמן רב תחומי, מייסדי "במחנה". הנושאים שאהב לצייר עסקו בהווית הפלמ"ח וצה"ל, מלחמות, חיילות ואורח חיי החיילים. דומה כי הרעיון בקריקטורה אינו רחוק מן המציאות היום, למעט אולי הטלפונים הסלולאריים.

מתוך תערוכה שתוצג בעתיד, באדיבות הבת מאיה רוזנפלד

תאריכון היסטורי לחודשים **דצמבר-ינואר** מאת: גדעון מיטשניק

מבצע "תרנגול 53": קרון האנטנה של מכ"ם ה-P12 וקרון הפיקוד המוצגים במוזיאון חיל האוויר בחצרים (צילום: אורן רוזן, ויקיפדיה)

מודיעיני כולל למבצע. שירותי המודיעין המערביים "עטו" על המכ"ם הסובייטי.

3-2 בינואר 2002 | צה"ל משתלט בים סוף על האנייה "קארין A" שהבריחה אמל"ח איראני ובכלל זה מטל"רים ארוכי טווח לרשות הפלסטינית, במעורבות אישית של ערפאת.

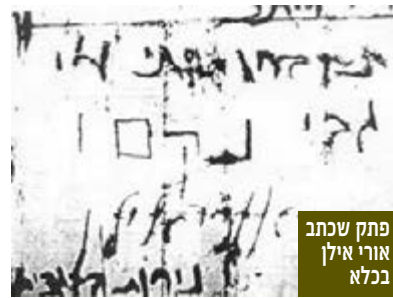
קארין A

31 בינואר 1955 | "נידוני קהיר" ד"ר משה מרזוק ושמואל עזר, מנהיגי רשת 'סוזנה', הוצאו להורג באחד הרגעים הטרניים של פרשת "עסק הביש". השניים נידונו למוות במשפט ראוהו בקהיר באשמת ריגול לישראל, לאחר שנתפסו (יולי 1954) עם שאר חברי הרשת, יהודים מצריים, שגויסו למשימות ריגול עבור ישראל ע"י יחידה 131 של אמ"ן. גופותיהם נטמנו בבית העלמין היהודי בקהיר. לאחר מותם הוענקה להם דרגת סא"ל. לימים, הועלו גופותיהם לארץ והם נקברו בבית הקברות הצבאי בהר הרצל בירושלים.

הועמדו לדין לצידם והורשעו: ויקטור לוי, רוברט דסה ופיליפ נתנזון, שנידונו למאסר עולם ומרסל ניניו, שנידונה למאסר של 15 שנה. הם שוחררו רק לאחר מלחמת ששת הימים. שני חברים נוספים, שהועמדו לדין והורשעו באותו משפט היו מאיר זעפרן ומאיר מיוחס. הם ריצו 7 שנות מאסר.

ינואר 1983 | השב"כ חושף את מרכוס קלינברג, בכיר במכון הביולוגי שריגל בשירות בריה"מ מטעמים אידיאולוגיים.

8 בדצמבר 1987 | פרוץ האינתיפאדה הראשונה. קהילת המודיעין בהפתעה. קמה ועדה לבדיקת השאלה מי אחראי למחקר ולאיסוף ב"שטחים" ומול אש"ף. בהמשך מוקם בשב"כ לראשונה גוף מחקר עצמאי.

פתק שכתב אורי אילן בכלא

8 בדצמבר 1954 | פרשת "המתקן" ואורי אילן. נלכדה ע"י הסורים חוליה בת חמישה לוחמים, שיצאה לרמת הגולן הסורית למבצע ההחלפת סוללות במכשיר האזנה בקו טלפון של המוצבים הסוריים. סגן מאיר מוזס

היה מפקד הכח, שכלל את: סמל מאיר יעקבי, טוראי יעקב לינד וטוראי גד קסטלנץ - כולם צנחנים - ואורי אילן מחטיבת גולני. החמישה עברו עינויים קשים. אורי אילן החליט לשים קץ לחייו והתאבד בכלא (ב-13 בינואר 1955). בין תשעת הפתקים, שחורר בקיסם, ואשר נמצאו מאוחר יותר תפורים בבגדיו היה גם הפתק "לא בגדתי. התאבדתי".

21 בדצמבר 1954 | סא"ל מאיר בינט, לוחם סתר שנשלח ע"י אמ"ן (יחידה 131) כסוכן תושב למשימת איסוף מידע במצרים (הוצליח לבסס לעצמו מעמד וקשרים) שלח יד בנפשו בכלא בקהיר על מנת למנוע הסגרת סודות. בינט נעצר במסגרת מעצרי "עסק הביש" (למרות שהיה אמור לפעול בנפרד מאנשיה) עקב תקלה בהפעלה.

סא"ל מאיר בינט ז"ל

28 בדצמבר 1953 | הקמת אגף המודיעין: הרמטכ"ל משה דיין,

מחליט לאשר את הפיכת מחלקת המודיעין (ממ"ן), שנכללה עד אז באג"מ, לאגף עצמאי. לציון אירוע מכונן זה בתולדות אמ"ן, סא"ל יהושפט הרכבי, שהיה אז ממלא מקומו של ראש ממ"ן, בנימין גיבלי, פרסם פקודת יום לאנשי החיל (שמנו אז 800 איש). באגרת בישר על השינוי, אך הדגיש שההחלטה אינה רק רגע לשמחה ולגאוונה אלא מחייבת לנקוט ב"משנה אחריות ועמידה בציפיות".

29 בדצמבר 1969 | מבצע "תרנגול 53". מהמבצעים הנועזים והמרתקים במלחמת ההתשה. בשיאו, "נחטף" מכ"ם רוסי חדיש מעומק מצרים והוטס לישראל. במבצע נטלה חלק, לצד חיל האוויר, חטיבת הצנחנים. המודיעין לא רק סייע אלא יזם את המבצע: תוך כדי מאמץ מודיעיני לאתר את המכ"ם הסובייטי, ולאחר פענוח תצ"א ואיתור המכ"ם ע"י מפענח, הציעו אנשי המודיעין להטיס את המכ"ם בשלמותו לארץ ולא להשמידו. המבצע לווה בהכנת תיק מודיעין מפורט וליווי

עמותת המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
אתר הנצחה ממלכתי לחללי קהילת המודיעין

מלגות קרן ענבר לשנת תשע"ד/2014

ע"ש ענבר עטיה הי"ד
לעידוד עבודות מחקר ומעשים ראויים לציון בתחום
חקר הטרור ודרכי ההתמודדות עמו

המלגות יוענקו לעבודות ופרוייקטים בקטגוריות כלהלן:

- א. עבודות סמינריוניות שהוגשו במוסדות אקדמיים (אוניברסיטאות ומכללות).
- ב. עבודות מחקר או ספרים שהושלמו (כולל עבודות נמר ומחקרים לתארים מתקדמים).
- ג. עבודות תלמידים מבתי ספר תיכוניים.
- ד. עבודות מחקר ועיון של אנשי מערכת הביטחון וקהילת המודיעין, שלא במסגרות אקדמיות.
- ה. עשייה/מיזם פעיל (אישי או קבוצתי) להם תרומה לקהילה ובתחום התמודדות מול טרור והשלכותיו על הפרט או החברה.

גובה כל מלגה עד 7,500 ש"ח

כל בקשה המוגשת לקרן תכלול:

א. פרטי המבקש - כתובת, טלפון, כתובת דוא"ל, תמצית קורות חיים (חצי עמוד), רשימת פרסומים קודמים (אם רלבנטי)

ב. הצהרת המבקש - 1) מסגרת הכתיבת/העשייה של העבודה המוגשת
2) האם קיבל פרס או תמורה בגין העבודה
3) האם העבודה פורסמה או עומדת להתפרסם והיכן
4) מידת הרלבנטיות של העבודה לחקר הטרור ולהתמודדות עמו.

עבודות עיוניות - שני עותקים מהעבודה, בצירוף ציון או חוות דעת (אם קיימים) ותמצית העבודה בהיקף של עמוד אחד לכל היותר, (העבודות לא יוחזרו לשולח).

עשייה ומיזמים - תיאור העשייה או המיזם בצירוף המלצות ומסמכים רלבנטיים.

ג. העבודות הזוכות תעמודנה לעיון בספריית מל"מ בגלילות ותפורסמה באתר האינטרנט של קרן ענבר (על פי שיקולי הנהלת הקרן).

בקשות ב - 2 עותקים (של כל החומר המוגש) יש להפנות אל: ועדת השופטים - קרן ענבר, **31.1.2014** המרכז למורשת המודיעין (מל"מ), טל' 03-5497019, ת.ד. 3555, רמת השרון 47134

פרטים נוספים באתר קרן ענבר: www.keren-inbar.org.il
המלגות יוענקו בטקס השנתי שיתקיים בחודש מרס 2014

ענבר עטיה הי"ד

4.3.1996 - 3.7.1973

ענבר נהרגה בפגוע טרור בדיונוף סנטר תל-אביב, בערב פורים תשנ"ז (4 במרס 96) והיא בת 22. ענבר נולדה וגדלה ברמת אפעל. בתם של הרמונה ואל"ם איקא עטיה ואחות לאורית ולאסף. בתום לימודיה בבית הספר התיכון ביהוד התגייסה לצה"ל ושרתה בחיל המודיעין בין השנים 1991-1993. בשנה האחרונה לחייה למדה כסטודנטית באוניברסיטת תל אביב.

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ), אתר הנצחה הממלכתי לחללי קהילת המודיעין, ת.ד. 3555, רמת-השרון, 47134, טל' 03-5497019

עמותת המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
אתר הנצחה ממלכתי לחללי קהילת המודיעין

מלגות קרן ולוולה (VELVALLE FUND)

ע"ש זאב הרבט (ולוולה) ז"ל

לעידוד עבודות מחקר ומעשים ראויים לציון בתחום המודיעין

המלגות יוענקו לעבודות ולמעשים ראויים בקטגוריות הבאות:

- א. עבודות שהוגשו על-ידי תלמידים, חוקרים באקדמיה ואנשי מערכת הביטחון בתחומים הבאים:
 - (1) הטכנולוגיה בשירות המודיעין;
 - (2) לימוד ומחקר השפה הערבית השימושית, בת ימינו, התרבות וההיסטוריה;
 - (3) יצירתיות ומקוריות בעבודת המודיעין.
- ב. מעשים ראויים להערכה מיוחדת בתחומים אלה.

גובה כל מלגה עד 5000 ש"ח

כל בקשה המוגשת לקרן תכלול:

- א. פרטי המבקש – כתובת, טלפון, כתובת דוא"ל, תמצית קורות חיים (חצי עמוד).
- ב. הצהרת המבקש:
 - (1) מסגרת הכתיבה/העשייה של העבודה המוגשת.
 - (2) האם קיבל פרס או תמורה בגין העבודה.
 - (3) האם העבודה פורסמה או עומדת להתפרסם והיכן.
- ג. עבודות עיוניות – שני עותקים מהעבודה, בצירוף ציון או חוות דעת (אם קיימים) ותמצית העבודה בהיקף של עמוד אחד לכל היותר (העבודות לא יוחזרו).
- ד. עשייה ראויה – תיאור העשייה או המיזם בצירוף המלצות ומסמכים הנוגעים לעניין.
- ה. אין להגיש עבודות הכוללות חומר מסווג.

העבודות הזוכות תעמודנה לעיון בספריית המל"מ בגלילות ותפורסמנה באתר האינטרנט של קרן ולוולה (על-פי שיקולי הנהלת הקרן).

בקשות ב-2 עותקים (של כל החומר המוגש) יש לשלוח בדואר אל: ועדת השופטים – קרן ולוולה, המרכז למורשת המודיעין (מל"מ), ת.ד. 3555, רמת-השרון 4713402. לביירוים (רקפת): טלפון - 03-5497019 mlm@intelligence.org.il

על הבקשות להגיע עד ליום 15 באפריל 2014

המלגות יוענקו בטקס השנתי שיתקיים בחדש יוני 2014.

זאב הרבט (ולוולה) ז"ל

19.7.2012 - 7.12.1947

זאב הרבט (ולוולה) נולד בשיכון מורחי בנתניה והתחנך במסגרת החינוך הממלכתי דתי. בגיל 16 הצטרף לבית הספר הטכני של חיל האוויר בחיפה ושם התחיל את מפעל חייו בשירות המדינה. ולוולה שירת בגופים המרכזיים בחיל האוויר ובקהילת המודיעין – אמ"ן/חמ"ן, שירות הביטחון הכללי והמוסד. הוא פעל והתמחה במגוון תחומים באיסוף הטכנולוגי. הוא התגלה כאיש מודיעין יצירתי, מקורי ובעל חזון, הניח יסודות לפיתוח יכולות מודיעיניות חשובות וחינך דורות של אנשי מודיעין בתחומי התמחותו. ולוולה זכה על פועלו במהלך השנים בפרסי בטחון ישראל, בפרסי ראש הממשלה להישגים מודיעיניים מיוחדים, בפרס ראש אמ"ן לחשיבה יוצרת ועוד.

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ), אתר הנצחה ממלכתי לחללי קהילת המודיעין, ת.ד. 3555, רמת-השרון 4713402, טלפון - 03-5497019

צ'אפחות

■ לאל"מ (מיל') **יוסי לנגוצקי** שקיבל ב-22 בדצמבר 2013 את אות אביר איכות השלטון בהוקרה על מפעל חייו ותרומתו הייחודית במגוון תחומים; על מסירותו בפועלו הביטחוני והאזרחי למען המדינה; על יוזמתו ונחישותו לגילוי מאגרי הגז בחופי הארץ, אשר הביאו לתרומה כבירה למשק הישראלי, לאיכות חייהם של אזרחי ישראל ולחוסנה של מדינת ישראל.

יוסי לנגוצקי

■ לד"ר **יוסף מרזוק** - על צאת ספרו "את אחי אני מבקש, לאורו של משה ובצילו". הספר מגולל את סיפור חייו של יוסף מרזוק, המתאר מדם ליבו גם את סיפור חייו של אחיו, ד"ר משה מרזוק ז"ל, מניבורי "עסק הביש", שהועלה לגרדום בקהיר בינואר 1955.

■ לד"ר **חיים סרברו** - על עריכת הספר על המתודולוגיה והמעשה בהקמת הגבולות הבינלאומיים, שפורסם ברשת ע"י הפדרציה העולמית של המודדים. הקישור לספר:

http://www.fig.net/pub/figpub/pub59/Figpub59_screen.pdf

רואימל"מ

"רואים מל"מ", איגרת המידע של ה-מל"מ, מופצת באינטרנט. **שמרו על קשר** - הצטרפו אלינו ומסרו את כתובת הדואר האלקטרוני שלכם! נשמח לקבל מכם משוב: התייחסויות, תגובות ובקשות.

תודה, **יוכי ארליך**, עורכת "רואים מל"מ" וחברת הנהלת המרכז
mlm@intelligence.org.il

אתר ההנצחה המרכז למורשת מודיעין,

ת"ד 3555 רמת השרון 47143, טל' 03-5497019, פקס 03-5497731

בקרו באתר האינטרנט שלנו:

www.intelligence.org.il

תודתנו

לשמעון אביבי, לאבנר א', לנחם אילן, ליהודה ב', לדני אשר, לאפרים לפיד, לאילן מזרחי, לגדעון מיטשניק, לשוניה פכט, לנעם שפירא על הסיוע בהכנת החומר ולכל האחרים שתרמו.

ערבית מדוברת

בכוונת המל"מ לפתוח קורס לערבית מדוברת בהדרכת המורה ד"ר **עלי יחיא**, שגריר ישראל לשעבר ב-3 מדינות ומורה בכיר באולפן עקיבא. חברים המעוניינים להשתתף מתבקשים לפנות למזכירת המל"מ רקפת.

פתיחת הקורס מותנית במספר המשתתפים. פרטים נוספים יובאו בהמשך.

اللغة العربية

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ) | אתר ההנצחה | ת"ד 3555 רמת השרון 47143 | טל': 03-5497019, פקס': 03-5497731 | דוא"ל: newsmlm@intelligence.org.il

CONTACT US
שלחו משוב ותגובות למערכת

